

знань: 21 – “Ветеринарна медицина”. Режим доступу:
https://vet.edu.ua/images/step/2022/05/03/1/%D0%9E%D0%9F%D0%9F_VM_M_211_2022.pdf.

6. Освітньо-професійна програма “Фармація, промислова фармація” підготовки здобувачів другого рівня вищої освіти за спеціальністю 226 “Фармація, промислова фармація” галузі знань 22 “Охорона здоров’я”. Режим доступу:https://vet.edu.ua/images/doc/navchalna_robota/osvitniProgramu/2022/zatverdzeni/Osvitnja_farmacia_2022.pdf

УДК 375.5

Козубовська І. В.

д. п. н., професор,
зав. кафедри загальної педагогіки
та педагогіки вищої школи,

ДВНЗ «Ужгородський національний університет»,

Булеза Б. Я.

аспірант,

Палкуш В. П.

аспірант

ГУМАНІСТИЧНІ ЗАСАДИ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ

Упродовж останніх років в Україні спостерігається підвищення уваги держави, науковців і практиків до проблем інклюзивної освіти. Цьому сприяла розроблена МОН Концепція розвитку інклюзивної освіти і прийняття в 2017 році Закону «Про інклюзивну освіту».

Слід підкреслити, що дуже часто інклюзивну освіту цілком правомірно розглядають у вузькому розумінні, тобто, як освіту для індивідів з певними вадами розвитку, особливими освітніми потребами, освіту, яка сприяє їх інтеграції в соціум. Водночас, зауважимо, інклюзивну освіту доцільно розглядати в більш широкому сенсі. Це освіта, спрямована на інтеграцію в соціум всіх без винятку осіб, незалежно від статі, раси, національності, релігії тощо. Особливо актуальним для України це є сьогодні, коли внаслідок воєнної агресії Росії мільйони людей змушені були залишити свої домівки і переїхати в інші регіони країни, або за кордон. Всі вони стикаються з проблемою інклюзії – входження в нове середовище, адаптацію до нових соціально-культурних умов. Допомогти дорослим і дітям в успішній інклюзії покликані, в першу чергу, освітні установи, соціально-психологічні служби, громадські організації.

Ми солідарні з Олесею Яскевич (засновник громадської організації «Бачити серцем»), що інклюзивна освіта стосується багатьох категорій дітей: з обмеженими можливостями; особливими освітніми потребами; представники етнічних, релігійних, мовних меншин; безпритульні; з неблагополучних сімей; мігранти; сироти; із захворюванням ВІЛ/СНІД. Очевидно, це також діти, схильні до девіантної поведінки, вживання наркотичних речовин, яких часто виключають зі школи за неуспішність, незадовільну поведінку, систематичні прогули занять. Таких дітей зазвичай відносять до так званої «групи ризику».

Інклюзивна освіта базується на принципах гуманізму. У другій половині ХХ століття на тлі інтенсивного розвитку психологічної науки ідеї гуманістичного

виховання виходять на новий рівень, отримавши солідне наукове обґрунтування. Гуманістична психологія (А. Маслоу, К. Роджерс і ін.) розглядає людину як особистість, яка має ієрархію потреб у безпеці, любові, повазі й визнанні. Принципи гуманістичної психології поширюються на проблеми виховання й освіти. Зокрема, А. Маслоу вважає, що вищою потребою особистості є потреба в самоактуалізації, реалізації своїх можливостей [1].

К. Роджерс визначає низку принципів надання підтримки й допомоги дитині. Один з основних – безумовна любов, прийняття дитини такою, якою вона є, позитивне ставлення до неї. Дитина повинна бути впевненою, що її люблять, розуміють, поважають її право вибору. Це дає їй впевненість у собі і здатність позитивно розвиватися. Гуманістичному вчителю, згідно поглядів К. Роджерса, необхідно володіти емпатією і конгруентністю (здатність розуміти іншого, співчувати, щирість у відносинах) [2].

Гуманізм як історично сформована й на сьогоднішній день домінуюча у світовій культурі система поглядів розглядає кожного індивіда як особистість, що має право на волю, щастя, розвиток і прояв своїх здібностей. Ідеалом різних напрямків гуманізму є гуманність і людяність, а його метою – розвиток ціннісних здатностей, вищий розвиток людської культури й моральності, почуттів і розуму людини, що приведе до відповідної поведінки особистості і її адекватного ставлення до світу.

Таким чином, поняття «гуманізм», яке широко використовується в наш час, має на увазі систему світогляду, визнання цінності людини як особистості, її права на розвиток і прояв своїх здібностей. Сутність людини розглядається не тільки з біологічних або соціальних позицій, але й духовних.

Гуманізм розглядає людину як вищу мету суспільного розвитку, у процесі якого забезпечується реалізація її потенціалу в соціально-економічному і духовному житті. У різних сферах життя проявляються загальнолюдські начала, які протистоять груповому, класовому, національному, релігійному сприйманню людини. Це певна система цінностей, яка має значення для всього людства, що утверджує цінність людського буття й людської особистості зокрема.

Як показують численні дослідження (Д. Белов, М. Момот, С. Погребняк, В. Скорик та ін.), присвячені розвитку ідей гуманізму в історичній перспективі й гуманізації освіти, загальносвітовий вектор розвитку філософської й суспільної думки можна позначити як процес гуманізації суспільства, поступового утвердження цінності людського життя й особистості, визнання її невід'ємних прав і свобод, у тому числі, права на вільний розвиток. У цьому ж напрямку відбувався і розвиток педагогічної науки: протягом людської історії відбувалося поступове формування ставлення суспільства до дітей і підлітків, в тому числі і представників «групи ризику» не тільки як до повноправних його членів, але й повноцінних особистостей з особливим статусом, які володіють, відповідно, особливими правами.

Принцип гуманізму в інклюзивній освіті передбачає повагу до особистості дитини в поєднанні з вимогливістю до неї, здійснює регулятивну функцію у відносинах педагогів і вихованців, вибудовуючи їх на довірі, взаємоповазі, любові, доброзичливості, співробітництві. Сучасна вітчизняна і світова педагогічна наука вважає необхідною умовою навчання і виховання створення сприятливих умов для всебічної самореалізації особистості, розкриття її здібностей, максимальне врахування її інтересів та нахилів.

Список літератури

1. Maslow A. Motivation and Personality. N. Y.: Harper and Row, 1970. 369 p.
2. Rogers K. A Way of Being. N. Y.: Houghton Mifflin, 1980. 395 p.